



Norges Bygdekvinnelag er en frivillig organisasjon og en pådriver for levende bygder, norsk matproduksjon og matkultur. Vi kjemper for likestilling, folkehelse og et aktivt og inkluderende lokalmiljø. Vi har 11.000 medlemmer, 430 lokallag og 17 distriktslag.

Til  
Næringskomiteen

Oslo, 11. oktober 2023

## Norges Bygdekvinnelags innspill til Prop. 1 S (2023-2024) – LMDs budsjett

Norges Bygdekvinnelag er fornøyd med at regjeringen i sum har stort fokus på nasjonal matsikkerhet og beredskap blant annet ved beredskapslager for matkorn, en strammere jordvernpolitikk og økt selvforsyning gjennom styrking av konkurransekraften mot import. Norges Bygdekvinnelag har likevel noen kommentarer til regjeringens politikk og virkemidler på området.

- **Matkunnskap er matberedskap**

Totalberedskapskommisjonen leverte i juni sin rapport «Nå er det alvor», om hvordan vi forbereder oss best før en krise eventuelt inntreffer. For eksempel dersom vi plutselig ikke kan kjøpe fisk, kjøtt eller hvetemel i matbutikken. Norges Bygdekvinnelag finner mange gode råd om tilgangen på råvarer og hva vi skal ha i beredskapslageret vårt, men for oss bygdekvinner er praktisk matkunnskap en sentral del av beredskapen. Denne kunnskapen opplever vi er uteglemt av kommisjonen og den inngår heller ikke som et ledd i den nasjonale matberedskapen for Norge.

Beredskap må også handle om befolkningens bevissthet og kunnskap om å lage og ta vare på mat med utgangspunkt i de lokale og nasjonale matressursene våre.

Hva hjelper det med mer selvforsyning og økt lagerhold om vi ikke har kunnskap om hvordan lage mat når komfyren står der taus og mørk, uten strøm? Når vi mangler kunnskap om hvordan lage næringsrik og mettende mat når vi bare har tilgang på et fåtall av råvarer? Eller ikke vet hvordan vi lagrer maten vår i flere uker, uten fryser og kjøleskap?

Norges Bygdekvinnelag har over flere år jobbet målrettet med formidling av tradisjonell matkunnskap. Dette har styrket organisasjonens rolle som nasjonal matformidler. I 2018 fikk vi UNESCO status for denne kunnskapen.

**Norges Bygdekvinnelag mottar organisasjonsstøtte over Landbruks- og matdepartementets budsjett. Støtten har vært holdt uendret siden 2012. Arbeidet med å ta vare på og formidle den tradisjonelle matkulturen gjøres på frivillig basis av bygdekvinner over hele landet. Å øke støtten vil være en god investering i å bygge totalberedskapen for Norge.**

**Vi ber derfor om at organisasjonsstøtten til Norges Bygdekvinnelag økes fra 400 000 kroner til 1 000 000 kroner.**

- **Jordvern**

Vern av matjord er en forutsetning for at vi kan produsere mat i Norge, opprettholde en nasjonal matberedskap og sikre forbrukernes rett til å velge norsk, trygg og næringsrik mat basert på lokale ressurser. Regjeringen har gjennom den nye jordvernstrategien endret maksimal omdisponering av dyrka mark fra 3 000 til 2 000 dekar årlig, og det er i budsjettet gitt en økning i midler til kommunenes

egne strategier for vern av matjord. Det er et skritt i riktig retning. Men tiltakene har liten virkning når kommuner som Time i Rogaland likevel kan vedta utbygging av et datalagringscenter på rundt 1 500 mål av den beste jorda for matproduksjon i Norge. Et slikt prosjekt er ikke forenlig med behovet for et strengt jordvern.

**Norges Bygdekvinnelag mener all nedbygging av matjord må stoppes og at det innføres et forbud mot opsjonsavtaler. Det må være statens ansvar å styre arealpolitikken. Den kan ikke overlates til utbyggere og enkeltbønder.**

- **Importvern**

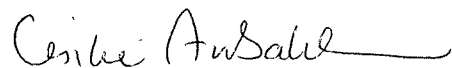
For å styrke selvforsyningsgraden foreslår regjeringen å innføre prosenttoll på issalat, sellerirot, rødbeter og kålrot. Omleggingen er viktig, og det er bra at regjeringen har startet opp denne prosessen. Men det er, så langt vi kan erfare, for få produkter for at det skal kunne gi noen effekt på graden av selvforsyning. Et strengt importvern er helt avgjørende for at vi i fremtiden skal kunne produsere mat til egen befolkning på egne ressurser. Da må importvernet brukes aktivt slik at det er gir lønnsomhet og forutsigbarhet for bonden å produsere den maten vi har geografiske og klimatiske forutsetninger for å produsere i Norge.

**Regjeringens forslag om å innføre prosenttoll bør etter Norges Bygdekvinnelags vurdering omfatte flere produkter og produksjoner som er sentrale i norsk matproduksjon, og som dermed utgjør selve ryggraden i vår nasjonale selvforsyning. Det vil gi oss som forbrukere stabil tilgang på et mangfold av norske matvarer i butikk, og trygghet rundt nasjonal matsikkerhet og matberedskap.**

Beste hilsen



Jorun Henriksen, leder



Cesilie Aurbakken, generalsekretær